

BÁO CÁO THAM LUẬN
Một số giải pháp tháo gỡ khó khăn, vướng mắc trong công tác quản lý nhà nước về khoáng sản thời gian qua

Nguyễn Trường Giang
Cục trưởng Cục Khoáng sản Việt Nam

Kính thưa: đồng chí Đặng Quốc Khánh, Ủy viên TW Đảng, Bộ trưởng Bộ TN&MT
Kính thưa các đồng chí lãnh đạo Bộ TNMT, các quý vị đại biểu khách quý
Thưa toàn thể Hội nghị

Về những kết quả thực hiện nhiệm vụ 6 tháng đầu năm 2023, Cục Khoáng sản Việt Nam đã có báo cáo chi tiết gửi Văn phòng Bộ để tổng hợp trong báo cáo chung của Bộ. Cá nhân tôi hoàn toàn nhất trí với những đánh giá về kết quả đạt được, những tồn tại và các giải pháp khắc phục cụ thể trong thời gian tới của Bộ.

Được sự cho phép của Hội nghị sau đây tôi xin thay mặt Cục Khoáng sản Việt Nam trình bày Báo cáo tham luận về nội dung “*Một số giải pháp tháo gỡ khó khăn, vướng mắc trong công tác quản lý nhà nước về khoáng sản thời gian qua*”.

*** Thứ nhất, tháo gỡ những khó khăn, vướng mắc trong quá trình thực hiện các văn bản quy phạm pháp luật về khoáng sản**

Sau 13 năm thực hiện Luật Khoáng sản, Chính phủ đã ban hành 13 Nghị định quy định chi tiết thi hành và xử lý vi phạm hành chính trong lĩnh vực địa chất, khoáng sản. Hệ thống văn bản pháp luật về địa chất, khoáng sản cơ bản đầy đủ, góp phần nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước về khoáng sản; đẩy mạnh điều tra cơ bản địa chất về khoáng sản và công nghiệp khai khoáng; quản lý khoáng sản ngày càng chặt chẽ, hiệu quả hơn. Tuy nhiên, qua quá trình thực hiện đã phát sinh những vấn đề bất cập trong các quy định hiện hành; khó khăn, vướng mắc trong quá trình thực hiện

Để giải quyết ngay những vấn đề bất cập nêu trên, tại Nghị quyết số 01/NQ-CP ngày 06/01/2023 về nhiệm vụ, giải pháp chủ yếu thực hiện Kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội, Dự toán ngân sách nhà nước và cải thiện môi trường kinh doanh, nâng cao năng lực cạnh tranh quốc gia năm 2023, Chính phủ đã giao Bộ TNMT xây dựng dự thảo Nghị định sửa đổi, bổ sung một số điều của các Nghị định quy định chi tiết Luật Khoáng sản để trình Chính phủ xem xét, ban hành

Thực hiện nhiệm vụ được giao, Bộ TNMT đã chỉ đạo Cục Khoáng sản Việt Nam phối hợp với các cơ quan liên quan thuộc Bộ khẩn trương xây dựng dự thảo Nghị định. Hiện nay, Cục Khoáng sản Việt Nam đã hoàn thiện dự thảo Nghị định trên cơ sở tổng hợp trên cơ sở tiếp thu ý kiến thẩm định của Bộ Tư pháp để báo cáo Bộ TNMT trình Chính phủ trong tháng 7/2023.

Ngoài ra, để giải quyết các tồn tại, vướng mắc liên quan đến Luật Khoáng sản năm 2010, tại Nghị quyết số 16/NQ-CP ngày 09/02/2023 “*Nghị quyết phiên họp chuyên đề về xây dựng pháp luật tháng 01 năm 2023*”, Chính phủ đã giao Bộ TNMT xây dựng Dự án Luật Địa chất và Khoáng sản đề trình Quốc hội cho ý kiến tại Kỳ họp thứ 7 (tháng 5/2024) và thông qua tại Kỳ họp thứ 8 (tháng 10/2024).

Dự thảo Luật Địa chất và Khoáng sản đã được Ban soạn thảo và Tổ biên tập xây dựng, đến nay đang hoàn thiện Dự thảo lần 2 để đăng Công thông tin điện tử của Chính phủ và Bộ TNMT và gửi lấy ý kiến các Bộ, ngành, địa phương và các tổ chức có liên quan.

*** Thứ hai, giải pháp tháo gỡ khó khăn, vướng mắc liên quan đến khoáng sản làm vật liệu xây dựng thông thường cung cấp phục vụ đường cao tốc và các dự án trọng điểm quốc gia**

Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng đã xác định mục tiêu đến năm 2030, phần đầu cả nước có khoảng 5.000 km đường bộ cao tốc, trong đó đến năm 2025 hoàn thành đường bộ cao tốc Bắc-Nam phía Đông. Việc triển khai đồng loạt các dự án dẫn đến khan hiếm về nguồn cung do các mỏ vật liệu đang khai thác chỉ phục vụ cho nhu cầu thông thường tại địa phương.

Để giải quyết vấn đề trên, Bộ TNMT đã chủ động phối hợp với Bộ Giao thông vận tải và các địa phương có liên quan báo cáo Quốc hội, Chính phủ để ban hành một số Nghị quyết cho phép áp dụng các "cơ chế đặc thù" trong việc khai thác khoáng sản làm vật liệu san lấp nhằm đẩy nhanh tiến độ cấp phép khai thác khoáng sản làm vật liệu xây dựng thông thường (VLXDTT) phục vụ Dự án đầu tư xây dựng một số đoạn đường bộ cao tốc trên tuyến Bắc - Nam.

Ngoài các Nghị quyết của Chính phủ, trong quá trình triển khai thực hiện, Bộ Tài nguyên và Môi trường đã có các văn bản hướng dẫn các địa phương có liên quan như: Công văn số 6172/BTNMT-ĐCKS ngày 17/10/2022 về khai thác khoáng sản làm vật liệu xây dựng thông thường phục vụ các dự án giao thông đã được Quốc hội cho phép áp dụng cơ chế đặc thù, Công văn số 1411/BTNMT-ĐCKS ngày 18/3/2022 hướng dẫn khai thác khoáng sản làm VLXDTT phục vụ Dự án xây dựng công trình đường bộ cao tốc Bắc - Nam phía Đông giai đoạn 2021 - 2025 và nhiều văn bản hướng dẫn khi các địa phương đề nghị tháo gỡ một số khó khăn. Các văn bản nêu trên cơ bản đã làm rõ về quy trình, thủ tục, thành phần hồ sơ, vấn đề bảo vệ môi trường, đất đai, xác định các nghĩa vụ liên quan trong quá trình khai thác vật liệu cung cấp cho dự án.

Về vấn đề điều phối vật liệu:

Qua thống kê theo dõi, các khu vực phía Bắc và Tây nguyên cơ bản đáp ứng vật liệu cho các dự án. Vấn đề quan tâm hiện nay là cát san lấp cho các dự án khu vực Đồng bằng sông Cửu Long. Thực hiện chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ, Bộ

TNMT, Bộ Giao thông vận tải đã rà soát nhu cầu các dự án, nguồn cung ứng từ các địa phương, báo cáo Thủ tướng, Phó Thủ tướng Chính phủ đề nghị các địa phương cân đối bố trí nguồn vật liệu. Theo đó, Chính phủ đồng ý giao các tỉnh An Giang, Đồng Tháp, Vĩnh Long ưu tiên bố trí ngay nguồn cát đắp cho các dự án cao tốc Cần Thơ - Hậu Giang và Hậu Giang - Cà Mau với khối lượng 9,1 triệu m³ của năm 2023 (trong đó An Giang là 3,3 triệu m³, tỉnh Đồng Tháp là 3,3 triệu m³ và tỉnh Vĩnh Long là 2,5 triệu m³). Bộ TNMT đã làm việc với các địa phương, việc điều phối, cung ứng này hoàn toàn khả thi.

Một số vấn đề cần tiếp tục giải quyết:

Đối với các vướng mắc trong việc thu hồi đất, giải phóng mặt bằng; bãi đổ thải: đề nghị các địa phương căn cứ quy định của pháp luật, các cơ chế đặc thù đã được các cấp thẩm quyền cho phép áp dụng và hướng dẫn của Bộ TNMT khẩn trương huy động các mỏ vật liệu đủ trữ lượng, chất lượng để cung cấp cho dự án như chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ tại Công điện số 537/CD-TTg ngày 21/6/2023. Ngoài ra, Bộ TNMT đang thực hiện dự án điều tra tài nguyên cát biển, triển khai thi công thử nghiệm cát biển sử dụng cho các dự án hạ tầng giao thông khu vực đồng bằng sông Cửu Long (Bộ Giao thông vận tải đang thực hiện) làm cơ sở cung cấp vật liệu cho các dự án đầu tư.

Đối với hoạt động khai thác khoáng sản làm vật liệu xây dựng thông thường: Cục Khoáng sản Việt Nam đã nghiên cứu đề xuất trong dự thảo Luật Địa chất và Khoáng sản 01 Điều quy định riêng về khoáng sản làm vật liệu xây dựng thông thường (*Điều 7 của dự thảo*). Theo đó, trong dự thảo Luật lần này đã làm rõ khái niệm khoáng sản làm vật liệu xây dựng thông thường, trong đó bao gồm cả các loại vật liệu san lấp (đất đồi, đất san lấp, đất đá bóc của mỏ...), đồng thời Quốc hội sẽ giao Chính phủ quy định việc khai thác, sử dụng đối với loại khoáng sản này theo hướng phân cấp, đơn giản hóa tối đa các thủ tục hành chính, phù hợp với loại hình khoáng sản và đáp ứng nhu cầu thực tiễn.

Trong khi chờ Luật Địa chất và Khoáng sản được thông qua, để tháo gỡ khó khăn, vướng mắc đối với khoáng sản làm VLXDTT, tại Nghị định sửa đổi, bổ sung một số điều của các Nghị định quy định chi tiết Luật Khoáng sản đã bổ sung quy định về khai thác, sử dụng khoáng sản đi kèm (*Điều 20a*); sử dụng đất đá thải trong quá trình khai thác khoáng sản (*Điều 42a*) và khai thác khoáng sản làm VLXDTT phục vụ công trình, dự án quan trọng quốc gia (*Điều 53b*).

*** Thứ ba, những giải pháp trong vấn đề quản lý khai thác cát, sỏi lòng sông**

Việc khai thác cát sỏi lòng sông quá mức, không kiểm soát có thể gây sạt lở lòng, bờ, bãi sông; tác động tiêu cực tới môi trường và đời sống người dân trong vùng. Đây là nội dung cần lưu ý trong việc khai thác cát sỏi trong khu vực. Cần xem xét sử dụng vật liệu thay thế, nghiên cứu về công nghệ làm đường mới để giảm áp

lực về nhu cầu cát, sỏi lòng sông. Bộ TNMT đã có Công văn số 4211/BTNMT-KSVN đề nghị UBND các tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương tăng cường công tác kiểm tra, giám sát hoạt động khai thác cát, sỏi lòng sông. Trường hợp phát hiện xảy ra tình trạng sạt lở phải yêu cầu dừng ngay hoạt động khai thác và triển khai thực hiện các biện pháp khắc phục.

Để quản lý khai thác cát, sỏi lòng sông, lòng hồ và khu vực biển, dự thảo Luật Địa chất và Khoáng sản dự kiến quy định nội dung này tại Chương IX gồm 04 Điều (*từ Điều 101 đến Điều 104*).

Kính thưa toàn thể Hội nghị!

Để có những giải pháp tháo gỡ những khó khăn vướng mắc và các kết quả đạt được trong công tác quản lý nhà nước về khoáng sản thời gian vừa qua, bên cạnh sự chỉ đạo quyết liệt của Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ, của Bộ TNMT còn có sự vào cuộc kịp thời, phối hợp chặt chẽ của các Bộ ngành, đặc biệt là vai trò tham mưu của Sở TNMT các địa phương. Trong thời gian tới, là đơn vị được giao chủ trì xây dựng Luật Địa chất và Khoáng sản thay thế Luật Khoáng sản 2010, Cục Khoáng sản Việt Nam mong muốn tiếp tục nhận được sự phối hợp chặt chẽ hơn nữa của các địa phương trong công tác QLNN về khoáng sản, để Luật Địa chất và Khoáng sản thực sự đi vào cuộc sống, đáp ứng yêu cầu quản lý nhà nước phục vụ kịp thời cho phát triển kinh tế xã hội đất nước.

Trên đây là báo cáo tham luận của Cục Khoáng sản Việt Nam về “**Một số giải pháp tháo gỡ khó khăn, vướng mắc trong công tác quản lý nhà nước về khoáng sản thời gian qua**”. Một lần nữa, xin kính chúc các đồng chí lãnh đạo, đại biểu khách quý cùng toàn thể Hội nghị mạnh khỏe, hạnh phúc.

Xin trân trọng cảm ơn!